

შესავალი

მოცემული ანგარიში წარმოადგენს 2017 წლის მეოთხე კვარტალში საქართველოში საერთაშორისო ვიზიტორების მიერ განხორციელებული ვიზიტების მახასიათებლების მიმოხილვას, რომელიც მოწოდებულ იქნა სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ.

გამოცემის მთავარ ინტერეს წარმოადგენს დასვენების და ბიზნესის მიზნებთან დაკავშირებული ვიზიტები, ასევე მოგზაურობის განმავლობაში გაწეული დანახარჯები.

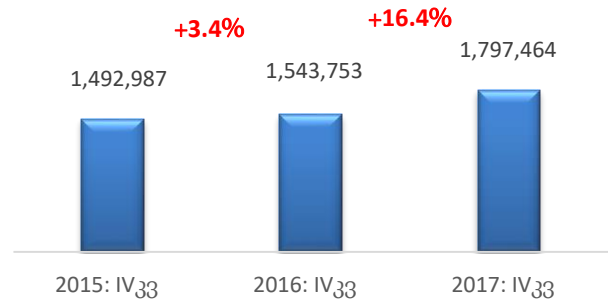
საერთაშორისო ტურიზმის მნიშვნელობა

საერთაშორისო მოგზაურობას მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს მსოფლიო ეკონომიკის განვითარებაში. მოგზაურობისა და ტურიზმის მსოფლიო საბჭოს (WTTC) მონაცემებით, 2016 წელს ამ დარგის პირდაპირმა კონტრიბუციამ მთლიან მშპ-ში 2.3 ტრილიონი აშშ დოლარი შეადგინა (3.1%) და ხელი შეუწყო 109 მილიონი სამუშაო ადგილის შექმნას. მისი პირდაპირი და გვერდითი ეფექტების მხედველობაში მიღების შემდეგ, აღნიშნული სექტორის წვლილი მსოფლიო ეკონომიკის განვითარებაში შემდეგია: მსოფლიოს მშპ-ს 10.2%, ერთი ადგილი ყოველი 11 სამუშაო ადგილიდან, 4.4% მთლიან განხორციელებულ ინვესტიციებსა და 6.6% მსოფლიოს მთლიან ექსპორტში.¹

საერთაშორისო მოგზაურების ვიზიტები

2017 წლის IV კვარტალში საერთაშორისო მოგზაურების² ვიზიტების რაოდენობა 1,797,464 იყო, რაც წინა წელთან შედარებით 16.4%-ით მეტია (გრაფიკი1).

გრაფიკი 1: საერთაშორისო მოგზაურების მიერ განხორციელებული ვიზიტები წლების მიხედვით

საერთაშორისო ვიზიტორების მიერ განხორციელებული ვიზიტები

2017 წლის IV კვარტალში საერთაშორისო ვიზიტორების³ მიერ განხორციელებული ვიზიტების რაოდენობამ 1,480,726 შეადგინა. მათი უმრავლესობა (საქართველოს არარეზიდენტი მოქალაქეების გათვალისწინების გარეშე) 82% მეზობელი ქვეყნების რეზიდენტების ვიზიტები იყო. საერთაშორისო ვიზიტების რაოდენობით ლიდერობს სომხეთი 331,686 ვიზიტით, მას მოსდევს აზერბაიჯანი 313,918, თურქეთი 246,408 და რუსეთი 232,198 ვიზიტით (ცხრილი 1).

¹ Economic Impact of Travel and Tourism 2017, Annual Update, WTTC

² მოგზაური არის ნებისმიერი ასაკის პირი, რომელიც გადაადგილდება სხვადასხვა გეოგრაფიულ არეალს შორის ნებისმიერი ხანგრძლივობითა და მიზნით. ის გამორიცხავს საქართველოს რეზიდენტ სხვა ქვეყნის მოქალაქეებს და მოიცავს საქართველოს მოქალაქეებს, რომლებიც უცხო ქვეყნის რეზიდენტები არიან.

³ ვიზიტორი არის 15 წლის ან უფროსი ასაკის საქართველოს არარეზიდენტი მოგზაური, რომელმაც განახორციელა ვიზიტი საკუთარი ჩვეული გარემოდან საქართველოს ტერიტორიაზე ერთ წელზე ნაკლები დროით. საქართველოში ჩვეული გარემოს განსასაზღვრად შემდეგი მეთოდი გამოიყენება, ჩვეულ გარემოში ითვლება ის ვიზიტები, რომლებიც თვეში 8-ჯერ ან 8-ზე მეტჯერ ხორციელდება.

ცხრილი 1: ტოპ 5 ქვეყანა საერთაშორისო ვიზიტების მიხედვით

ქვეყანა	2016 IV კვ	2017 IV კვ	ცვლ %
სომხეთი	297,680	331,686	+11%
აზერბაიჯანი	246,916	313,918	+27%
თურქეთი	213,450	246,408	+15%
რუსეთი	173,839	232,198	+34%
საქართველო (არარეზ)	98,761	109,770	+11%

საერთაშორისო ვიზიტორებმა ყველაზე მეტი ვიზიტი 1,164,512 (ზრდა +19%) სახმელეთო გზით განახორციელეს. საზღვრების მიხედვით ყველაზე მეტი ვიზიტი კი სადახლოს 267,127 (+13.8%) სასაზღვრო პუნქტიდან განხორციელდა, მას მოსდევს თბილისის აეროპორტი 255,329 (+37.3%) და წითელი ხიდი 254,242 (+23.9%) (ცხრილი 2).

ცხრილი 2: საერთაშორისო ვიზიტები საზღვრის ტიპის მიხედვით

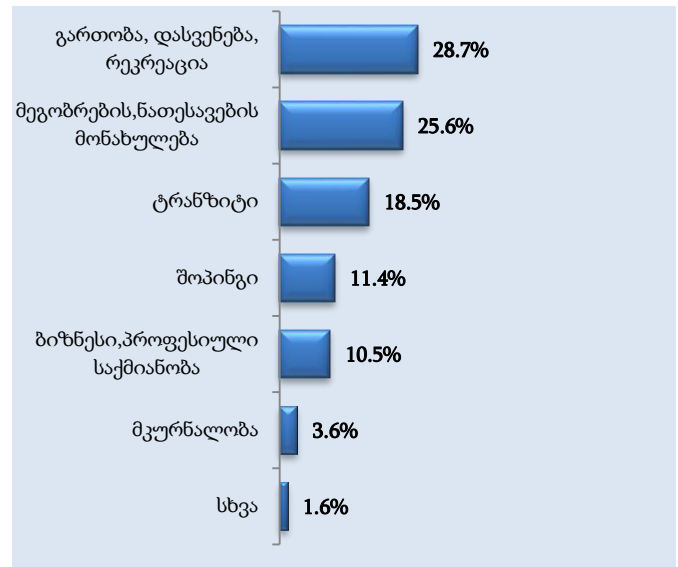
საზღვრის ტიპი	2016 IV კვ	2017 IV კვ	ცვლილ %
სახმელეთო	981,836	1,164,512	+19%
საჰაერო	229,355	300,347	+31%
საზღვაო	8,323	7,993	-4%
სარკინიგზო	5,768	7,874	+37%

საერთაშორისო ვიზიტების 58.5% (865,650) საქართველოში ღამისთევას მოიცავდა, რაც ტურიზმის სტატისტიკის საერთაშორისო რეკომენდაციის თანახმად ტურისტულ ვიზიტს ნიშნავს, ხოლო 41.5% ერთდღიანი ვიზიტები იყო (615,076).

როგორია საერთაშორისო ვიზიტების ძირითადი მიზნები?

საერთაშორისო ვიზიტების უმრავლესობა (28.7%) დასვენება, გართობა, რეკრეაციის მიზნით განხორციელდა. ხშირად დაფიქსირებულ მიზნებს შორის არის მეგობრების, ნათესავების მონახულება (25.6%), ტრანზიტი (18.5%), შოპინგი (11.4%) და პროფესიული, ეკონომიკური საქმიანობა (10.5%). ვიზიტების მხოლოდ 1.6%-ის შემთხვევაში დასახელდა ვიზიტის სხვა მიზანი (გრაფიკი 2).

გრაფიკი 2: ვიზიტის მთავარი მიზანი

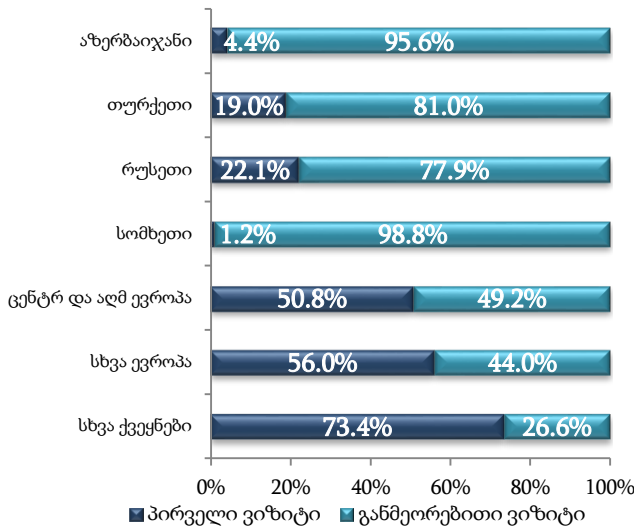
რა არის საქართველოში პირველადი ვიზიტების წილი?

საერთაშორისო ვიზიტების 81.5% განმეორებით ვიზიტს წარმოადგენდა საქართველოში, ხოლო 18.5% კი პირველადს. შესაბამისად 2017 წლის IV კვარტალში საქართველოში 274,072 პირველადი ვიზიტი განხორციელდა.

მეზობელი ქვეყნის რეზიდენტების უმრავლესობისთვის საქართველოში ვიზიტი პირველი არ იყო. განმეორებითი ვიზიტი ყველაზე ხშირ ხასიათს სომხეთის რეზიდენტების ვიზიტებში ატარებს 98.8%, შემდეგ მოდის აზერბაიჯანი 95.6%, თურქეთი 81% და რუსეთი 77.9%. სხვა არამეზობელი ქვეყნის რეზიდენტების უმეტესობა საქართველოს პირველად ეწვია (ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა - 50.8%; „სხვა ევროპა“ - 56%, „სხვა ქვეყნები“ - 73.4%) (გრაფიკი 3).

გრაფიკი 3: ვიზიტის პრაქტიკა

რა ხანგრძლივობით მოგზაურობენ საერთაშორისო ვიზიტორები?

ვიზიტის საშუალო ხანგრძლივობა 3.5 დამეს შეადგენდა და ეს მაჩვენებელი განსხვავდებოდა სხვადასხვა ქვეყნის რეზიდენტების მიხედვით. მეზობელი ქვეყნების რეზიდენტები საქართველოში შედარებით ხანმოკლე პერიოდით ჩერდებიან, რუსეთის რეზიდენტების გარდა, რომლებიც საქართველოში ხანგრძლივად, საშუალოდ 5.5 დამით რჩებიან. ვიზიტის ხანგრძლივობით ასევე გამოირჩევიან ევროპელები (ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა-9 დამე, სხვა ევროპა-9 დამე) და „სხვა ქვეყნების“ ვიზიტორები. ამ უკანასკნელი ქვეყნებიდან ჩამოსული სტუმრები საქართველოში საშუალოდ 6.8 დამით რჩებიან (ცხრილი 3).

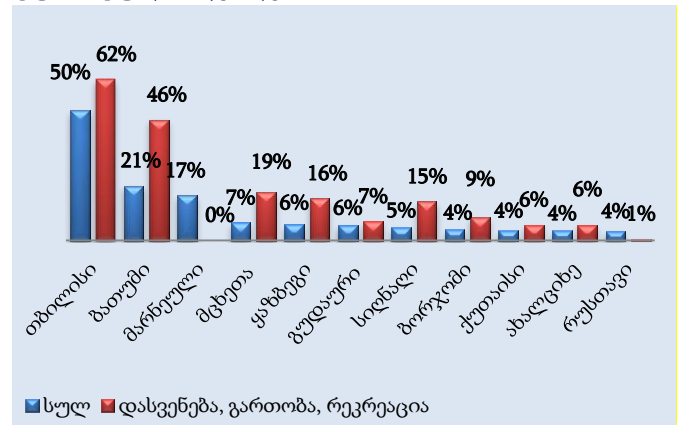
ცხრილი 3: საშუალო გაჩერების ხანგრძლივობა

რეზიდენტობის ქვეყანა	საშუალო დამისთევა
აზერბაიჯანი	2.0
თურქეთი	1.9
რუსეთი	5.5
სომხეთი	1.4
ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა	9.0
სხვა ევროპა	9.0
სხვა ქვეყნები	6.8

რომელ ქალაქებს და რეგიონებს სტუმრობენ უცხოელი ვიზიტორები?

საერთაშორისო ვიზიტების 49.9% საქართველოს დედაქალაქში განხორციელდა, მას მოჰყვება ბათუმი 21%-ით. დანარჩენ ქალაქებსა და ადგილებში შედარებით ნაკლები ვიზიტები დაფიქსირდა, მათ შორის: მარნეულში (17.2%), მცხეთაში (6.8%), ყაზბეგში (6.2%), გუდაურში (5.9%), სიღნაღში (4.9%), ბორჯომში (4.1%), ქუთაისში (3.8%), ახალციხეში (3.8%) და რუსთავში (3.6%) (გრაფიკი 4).

გრაფიკი 4: ყველაზე ხშირად მონახულებული ტურისტული ადგილები

ვიზიტების უმეტესობა 49.9% რეგიონულ დონეზე თბილისში განხორციელდა, შემდეგ მოდის ქვემო ქართლი 24.2%, ზღვისპირა აჭარა 21.3% და მცხეთა-მთიანეთი 15.1%. დანარჩენი რეგიონებიდან ყველაზე მეტი ვიზიტი განხორციელდა სამცხე-ჯავახეთში 12.6%, კახეთსა 8.7% და იმერეთში 4.1%.

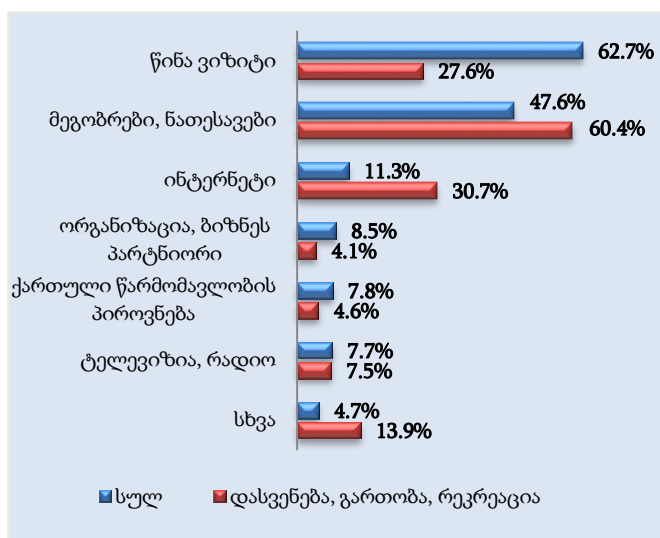

რომელი ინფორმაციის წყაროებით სარგებლობენ საერთაშორისო ვიზიტორები?

საქართველოში ჩამოსვლამდე ვიზიტორებმა სხვადასხვა ინფორმაციის წყარო გამოიყენეს. ვიზიტების 47.6%-ის შემთხვევაში მათ ინფორმაცია მეგობრებისგან/ახლობლებისგან მოიძიეს, ვიზიტების 11.3%-ისთვის საქართველოს შესახებ ინფორმაციის წყაროს ინტერნეტი წარმოადგენდა, ასევე 8.5%-მა ამისათვის ორგანიზაცია/ბიზნეს პარტნიორები გამოიყენა. ვიზიტების უმეტესობისთვის (62.7%) ვიზიტორს უკვე მოეპოვებოდა ინფორმაცია წინა ვიზიტიდან. ვიზიტორების დიდი ნაწილი, რომლებიც პირველად იმყოფებოდა საქართველოში, ქვეყნის შესახებ ინფორმაციის მოსაძიებლად მეგობრებს და ნათესავებს დაეკითხა (69.1%), 40.8%-მა ინფორმაცია ინტერნეტით მოიძია, ხოლო 12.6%-ისთვის ინფორმაციის წყარო ტურისტული კომპანია და ტუროპერატორი იყო (გრაფიკი 5).

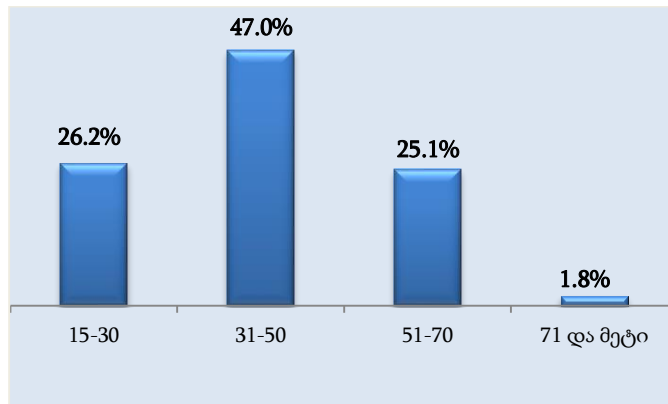
გრაფიკი 5: ინფორმაციის წყარო

როგორია საერთაშორისო ვიზიტორების დემოგრაფიული პროფილი?

ვიზიტორების უმრავლესობა მამრობითი სქესის წარმომადგენელი იყო (მამრობითი – 66.5%; მდედრობითი – 33.5%). 31 – 50 წლის ასაკობრივი კატეგორია საერთაშორისო ვიზიტორების ყველაზე დიდ ნაწილს შეადგენდა (47%) (გრაფიკი 6).

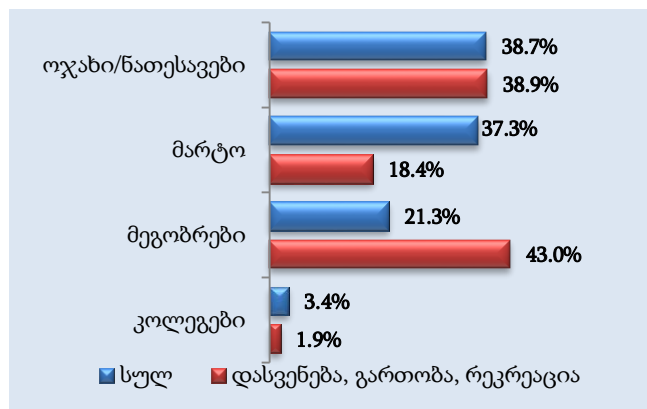
გრაფიკი 6: ასაკობრივი ჯგუფები

ვისთან ერთად ხორციელდება საერთაშორისო ვიზიტები?

საერთაშორისო ვიზიტების 38.7% ოჯახის წევრებთან ან ნათესავებთან ერთად ხორციელდებოდა, შემდეგ მოდის ვიზიტები, რომლის დროსაც ვიზიტორები მარტო მოგზაურობენ (37.3%). ვიზიტების 21.3%-ისთვის კი ვიზიტორის თანხმლები პირი მეგობარი იყო (გრაფიკი 7).

გრაფიკი 7: ვიზიტისას თანხმლები პირი

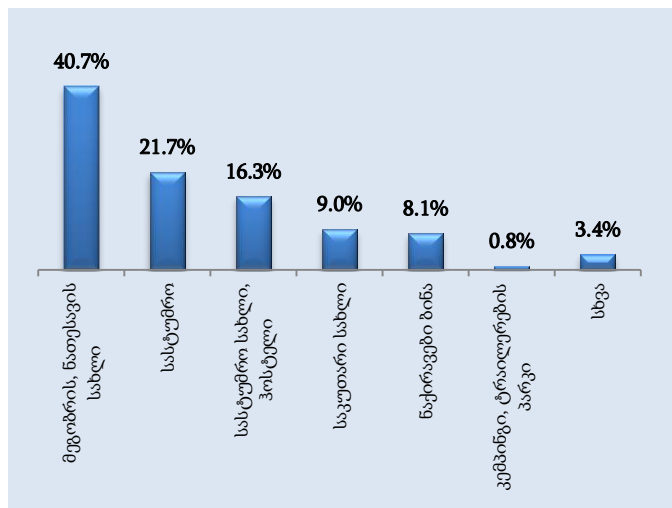

მამაკაცები უფრო ხშირად მგზავრობდნენ მარტო (41.2%) ვიდრე მდებრობითი სქესის წარმომადგენლები (28%). ვიზიტების ნახევარზე მეტი (54.7%) ქალების მიერ ოჯახის წევრებთან ან ნათესავებთან ერთად ხორციელდება, ანალოგიური მაჩვენებელი მამაკაცების შემთხვევაში 32%-ს შეადგენს.

რომელი განთავსების საშუალებებში ათევენ ღამეს საერთაშორისო ვიზიტორები?

2017 წლის IV კვარტალში საქართველოში ჩამოსული საერთაშორისო ვიზიტორების ჯამური ღამისთევების რაოდენობა 5,189,858-ს შეადგენდა. მათ შორის, ყველაზე მეტი ღამისთევა (40.7%) მეგობრის, ნათესავის სახლში განხორციელდა, 21.7% კი სასტუმროში. სხვა ტიპის განთავსების საშუალებები ვიზიტორებს შორის ნაკლებად პოპულარულია (ღამისთევების 16.3% სასტუმრო სახლში/ჰოსტელში, ხოლო 9% კი საკუთარ სახლში განხორციელდა) (გრაფიკი 8).

გრაფიკი 8: განთავსების საშუალებები

საშუალო ღამისთევების რაოდენობა ყველაზე დიდი საკუთარ სახლში იყო (19 ღამე), შემდეგ მოდის ნაქირავები ბინა (6.3 ღამე), მეგობრის/ნათესავის სახლი (5.5 ღამე), სასტუმრო სახლი და ჰოსტელი (3.9 ღამე), სასტუმრო (3.1 ღამე) და სხვა განთავსების საშუალებები (2.2 ღამე).

რამდენს შეადგენს საერთაშორისო ვიზიტორების განხორციელებული დანახარჯები?

საერთაშორისო ვიზიტორების მიერ განხორციელებული დანახარჯების ჯამურმა მაჩვენებელმა 1.3 მილიარდ ლარს მიაღწია, ხოლო ერთი ვიზიტისას გაწეულმა საშუალო დანახარჯმა 844 ლარი შეადგინა.

დანახარჯების ყველაზე დიდი წილი საკვებსა და სასმელზე (მთლიანი ხარჯები 24%) და განთავსების საშუალებებზე (21.2%) დაფიქსირდა. ასევე მნიშვნელოვანი წილით იყო წარმოდგენილი რეკრეაციულ და კულტურულ აქტივობებზე დანახარჯები (17.8%), ხოლო შოპინგზე ვიზიტორებმა მთლიანი დანახარჯების მხოლოდ 13.8% გასწიეს. დანახარჯების დეტალური ჩაშლა ქვემოთ არის მოცემული (ცხრილი 4).

ცხრილი 4: დანახარჯების სტრუქტურა

დანახარჯების კომპონენტები	მთლიანი დანახარჯი (ათასი ლარი)	წილი %
საკვები და სასმელი	300,377	24.0%
განთავსების საშუალებები რეკრეაცია, კულტურული და სპორტული აქტივობები	265,210	21.2%
შოპინგი	222,235	17.8%
ადგილობრივი ტრანსპორტი	172,164	13.8%
სხვა დანახარჯები	113,695	9.1%
	176,369	14.1%

მეზობელი ქვეყნებიდან თურქეთის რეზიდენტები ვიზიტზე ყველაზე მაღალი საშუალო დანახარჯით (1,041 ლარი) გამოირჩეოდნენ, მას მოსდევს რუსეთი 979 ლარი, სომხეთი - 413 ლარი და აზერბაიჯანი - 384 ლარი (ცხრილი 5).

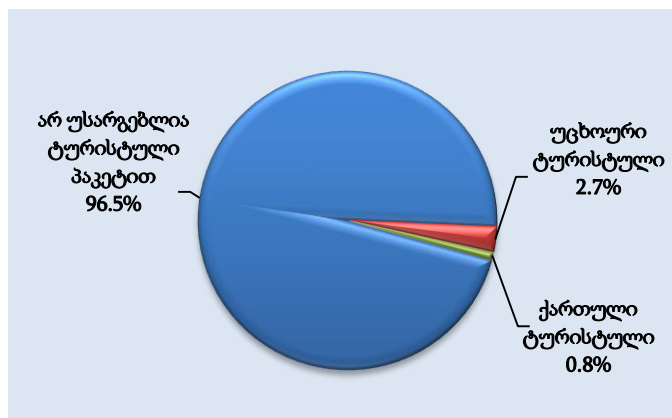
ცხრილი 5: საშუალო დანახარჯები ქვეყნების მიხედვით

რეზიდენტობის ქვეყანა	საშუალო დანახარჯი (ლარი)
აზერბაიჯანი	384
თურქეთი	1,041
რუსეთი	979
სომხეთი	413
ცენტრალური და აღმოსავლეთი ევროპა	1,644
სხვა ევროპა	1,766
სხვა ქვეყნები	2,015

რამდენი ვიზიტი ხორციელდება ტურისტული პაკეტის საშუალებით?

საერთაშორისო ვიზიტების 96.5%-ის შემთხვევაში ვიზიტორებს არ უსარგებლიათ ტურისტული პაკეტით. შექმნილი ტურისტული პაკეტით განხორციელებულ ვიზიტებში უცხოური და ქართული ტუროპერატორების გადანაწილება შესაბამისად 2.7% და 0.8% იყო. ჯამში 2017 წლის IV კვარტალში ტურისტული პაკეტის შესაძენად საერთაშორისო ვიზიტორებმა 114.2 მლნ. ლარი გადაიხადეს (გრაფიკი 9).

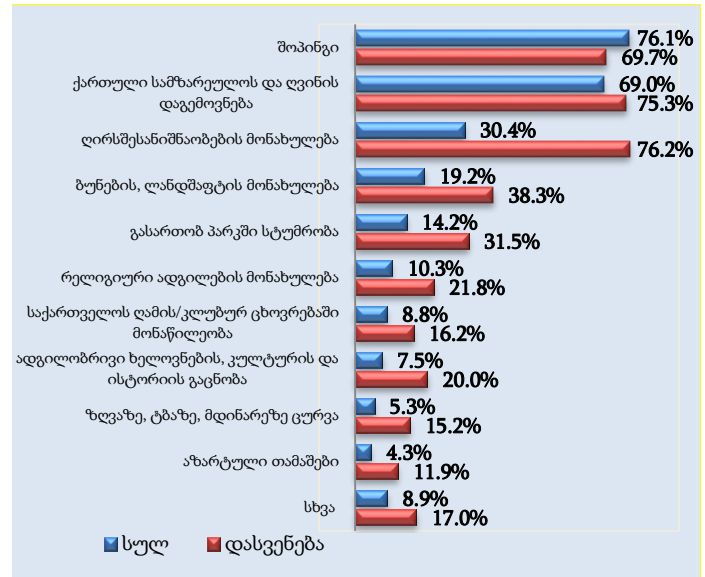
გრაფიკი 9: ტურისტული პაკეტის გამოყენება

რომელია ტურიზმის პოპულარული აქტივობები?

ვიზიტისას ყველაზე ხშირად განხორციელებულ აქტივობებში შოპინგი (76.1%) და ადგილობრივი სამზარეულოს და ღვინის დაგემოვნება (69%) დაფიქსირდა. მას მოსდევს ღირსშესანიშნაობების, კულტურული და ისტორიული ძეგლების მონახულება (30.4%) (გრაფიკი 10).

გრაფიკი 10: პოპულარული აქტივობები

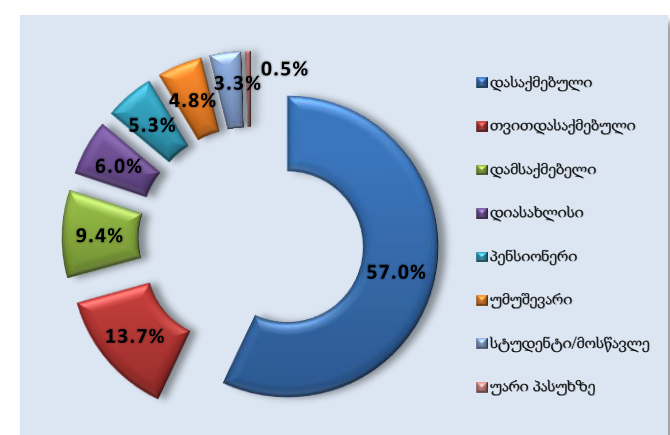
რამდენად კმაყოფილები არიან საერთაშორისო ვიზიტორები?

საერთაშორისო ვიზიტების 32.9%-ის შემთხვევაში ვიზიტორი კმაყოფილი იყო განხორციელებული ვიზიტით, 54.2%-მალიან კმაყოფილი, ხოლო 0.8%-მა თავი შეიკავა პასუხის გაცემისგან. ზოგადი კმაყოფილების დონე 4.4-ს შეადგენდა (5-დან).

ვის მიერ ხორციელდება საერთაშორისო ვიზიტები ეკონომიკური აქტივობის მიხედვით?

საერთაშორისო ვიზიტების უმრავლესობა დაქირავებული მომუშავეების მიერ განხორციელდა (57%). შემდეგ მოდის თვითდასაქმებულის (13.7%) და დამსაქმებლის (9.4%) კატეგორია (გრაფიკი 11).

გრაფიკი 11: საერთაშორისო ვიზიტების განაწილება ვიზიტორის ეკონომიკური აქტივობის მიხედვით

მეთოდოლოგია

სტატისტიკური ინფორმაციის მოპოვების მიზნით სტატისტიკის ეროვნული სამსახური ატარებს საერთაშორისო ვიზიტორების გამოკითხვას. მონაცემების შეგროვება ხორციელდება პირისპირი ინტერვიუების ტექნიკის გამოყენებით. მეთოდოლოგია დაფუძნებულია მსოფლიო ტურიზმის ორგანიზაციის მიერ შემუშავებულ რეკომენდაციებზე.

ინტერვიუები ტარდება 15 წლის და უფროსი ასაკის საერთაშორისო ვიზიტორებთან, რომლებიც ტოვებენ საქართველოს ტერიტორიას. ინტერვიუები ტარდება სასაზღვრო გამშვებ პუნქტებში.

ცხრილი 6: შერჩევის ზომა საზღვრების მიხედვით

საზღვრის ტიპი	საზღვრის დასახელება	შერჩევის ზომა
აეროპორტი	თბილისის აეროპორტი	1572
აეროპორტი	ბათუმის აეროპორტი	240
აეროპორტი	ქუთაისის აეროპორტი	300
სახმელეთო საზღვარი	სარფი	4392
სახმელეთო საზღვარი	ვალე	252
სახმელეთო საზღვარი	ნინოწმინდა	432
სახმელეთო საზღვარი	სადახლო	1488
სახმელეთო საზღვარი	წითელი ხიდი	1752
სახმელეთო საზღვარი	ცოდნა	504
სახმელეთო საზღვარი	ყაზბეგი	1068

კვლევა პროცესში გამოიკითხა 12,000-მდე რესპონდენტი. მონაცემების შეწონვა და შესაბამის პერიოდებზე განზოგადება განხორციელდა შინაგან საქმეთა სამინისტროს საინფორმაციო-ანალიტიკური დეპარტამენტის მიერ მოწოდებულ საზღვრის კვეთის მონაცემებზე დაყრდნობით. მეთოდოლოგიის მოკლე აღწერა მოცემულია ქვემოთ:

ცხრილი 7: კვლევის მეთოდოლოგიის აღწერა

კვლევის მეთოდოლოგია	რაოდენობრივი კვლევა
კვლევის ტექნიკა	პირისპირი ინტერვიუ
კვლევის არეალი	საქართველო
სამიზნე ჯგუფი	15 წლის და უფროსი ასაკის საერთაშორისო ვიზიტორები
შერჩევის ზომა	12,000 რესპონდენტი
ინტერვიუს ხანგრძლივობა	10-12 წუთი

რეზიდენტობის ჭრილში მეზობელი ქვეყნების მონაცემები გაანალიზებულია განცალკევებულად – თურქეთი, რუსეთი, აზერბაიჯანი და სომხეთი. დანარჩენი ქვეყნები გაერთიანებულია შემდეგ კატეგორიებში: „ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა“, „დანარჩენი ევროპა“ და „სხვა“.

კატეგორიაში „ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა“ შემდეგი ქვეყნები გაერთიანებული: ბელარუსი, ბულგარეთი, ჩეხეთი, ესტონეთი უნგრეთი, ყაზახეთი, ყირგიზეთი, ლატვია, ლიტვა, მოლდოვა, პოლონეთი, რუმინეთი, სლოვაკეთი, ტაჯიკეთი, თურქმენეთი, უკრაინა და უზბეკეთი.

კატეგორიაში „დანარჩენი ევროპა“ გაერთიანებულია: ავსტრია, ბელგია, ხორვატია, დანია, ფინეთი, საფრანგეთი, გერმანია, საბერძნეთი, ირლანდია, ისრაელი, იტალია, მალტა, ნორვეგია, ჰოლანდია, ესპანეთი, შვედეთი, შვეიცარია და გაერთიანებული სამეფო.

ქვეყნები, რომლებიც ზემოთ ჩამონათვალში არ ფიგურირებენ გაერთიანებულია „სხვა“ კატეგორიაში, ამ ქვეყნებიდან შემოსული მოგზაურების სიმცირის გამო.

ანგარიში მომზადდა საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის კვლევებისა და დაგეგმვის სამმართველოს მიერ.
ტელ: +995 322 43 69 99 (18 20)
ელ. ფოსტა: infostatistics@gnta.ge
ანგარიში ატვირთულია ვებ-გვერდზე: www.gnta.ge